

התלמידים נבחנו מסביבה, הקיפוח סחור סחור, ובזה אחר זה תקעו כפם לשלום אל כפו של ה"צדיק" בעל הזקן הלבן היושב בתוכה. אך לפתע עקר אחד מן החבורה את עצמו מתוכה - היה זה הצדיק הקדוש, חכימא דיהודאי, רבי נפתלי מרופשיץ - היפנה את פניו לעבר ה"עגלון" היושב על הדוכן ואוחז במושכות, וקרא בקול: 'הלא ידעתם כי אצל גנב' קשה לגנוב! אותי לא תוליכו שולל. שלום עליכם רבי' - - - החליף רבי ארון לייב את בגדיו ונכנס אל רבי מנחם מנדיל, אשר קיבלו בהתלהבות ונתן לו כבוד ויקר. אף כיבדו בדברי תורה והעיד עליו שהשכינה מדברת מתוך גרונו". עד כאן.

לפני החופה הראו לרבי אהרן לייב מן השמים, כי הכלה אינה זווגו הנכון של נכדו, וביקש ממחותנו שיחליף את הכלה באחותה; אולם המחותן סירב. ואכן נפטרה הכלה באופן פתאומי תוך שלושים יום מנישואיה. ואז נשא רבי בערצ' את בתו של רבי אברהם לייב מנדבורנה, ועבר לגור בעיר זו, בעוד הוא מקבל עליו כרב מובהק את רבי יצחק מראדויל, בנו השני של רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב, רבו של סבו רבי ארון לייב. רבי אברהם לייב היה בנו של רבי חיים גבריאל בעל "יפה גוף", שהיה בנו של רבי יוסף מהולשיץ מנכבדי תלמידיו של המגיד ממזריטש ובעל ה"גנוזי יוסף".

תחילה התפרנס רבי בערצ' ממלמדות, עד אשר דודו פקד עליו להנהיג עדה, ועד מהרה נתפרסם בקדושתו העליונה ובמעשי מופתיו.

תפילתו היתה ברעש ובקולות. לפעמים מרוב דביקות היה משתטח מלוא קומתו, וכך שעות רבות מתעצם ומתעמק בתפילה. קולו נשמע למרחקים עצומים. אחד מחסידי סטרליסק שבא לנדבורנה הביע את התרגשותו בגלוי: תפילה כזו שמענו רק אצל רבי אורי מסטרליסק.

כמו דודו רבי מאיר, חילק את כל הכספים שקיבל לצדקה, ובעצמו הסתפק במעט מן המעט. מסופר שהוא אשר דאג לפרנסתו של רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב טרם שנתפרסם בעולם.

ברשותו האדיבה של הסופר הדגול, הרב מרדכי גרליץ, נאמן בית נדבורנה, נעתיק לכאן אותיות מחכימות מפרי עטו על רבי בערצ' מנדבורנא.

סבו רבי אהרן לייב רצה בקרבתו וגדלו אצלו בביתו יחד עם בנו הצעיר רבי מאיר'ל מפרמישלאן. עוד בינקותו היה סבו מפליג בשבח לבו הלוהט באש יוקדת לחי העולמים. עמו במטה היה ישן ומעיד עליו: "נכדי זה בוער ככבשן".

דודו וריעו רבי מאיר'ל מפרמישלאן היה אומר: "לוא היתה למאיר האש היוקדת בקרבו של רבי בערצ'י היה שורף את כל העולם כולו".

קולו בתפילתו נשמע היה כמה פרסאות מחוץ לעיר וכה היה צועק עד אשר נפל ארצה אין אונים ומששבה אליו רוחו קם וממשיך.

בנו רבי מרדכי'לה אמר: "כשהיה אבא מאיר נצרך להתפנות בשעת תפילתו היה יורד אט אט מדבקתו מסיר את התפילין ויוצא, אולם, גם במידה מועטת זו של דביקות שנותרה לו כשיתא, היו הרבה יהודים טובים מתברכים שיזכו לה לפחות בקריאת שמע..."

לפני שנתפרסם היה רבי בערצ'י משמש כעוזר למלמד דרדקי שבעירו. מעשה באברך אחד בן תורה שישב כל ימיו בביהמ"ד ועסק בתורה והגיע זמנו להתייצב לשירות הצבא, ועל פי חוק הממשלה יכל לפטור עצמו על ידי תשלום כופר בסך אלף זהובים. בא האברך לפני ר' בערצ'י, והשיח דאגתו שאין ידו משגת לשלם את הכופר. שלח הרבי אל ראש הקהל דנדבורנה וביקש הימנו לשלם את הכופר עבור האברך מן הקופה המיוחדת לכך שהיתה ברשות הקהלה. האברך הבטלן לא נשא חן בעיני ראש הקהל אשר העדיף לשמור את כספי הקופה עבור יחסנים הימנו ועל כן סירב למלאות פקודת הרבי ואף התפרץ בחוצפה וענה במילים בוטות אשר פגעו בכבוד הרבי. "מה לי ולמלמד הזה? - קרא בחמתו - מי הוא זה ואיזהו אשר יורה לי מה וכיצד לעשות?!". הגיעו הדברים לאזני הרבי ואמר: אם מלמד אני אכניסהו ל"חדר"...! באותו שבוע נפל ראש הקהל למשכב. בני משפחתו לא חסכו מאמץ וכספים והבהילו אל מטתו את טובי הרופאים, אך ללא הועיל, מצבו הלך והתמיר מיום ליום.

משראה ראש הקהל את מצבו בכי רע שלח שליחים לשלשה מצדיקי הדור להזכירו לפנייהם. שליח אחד נשלח אל רבי מאיר'ל מפרמישלאן. השני, אל רבי ישראל מרוז'ין. והשלישי, אל רבי מנדל מקוסוב. כעבור מספר ימים חזרו השליחים ותשובות זהות בפיהם. רבי מאיר'ל מפרמישלאן השיב: "מדוע פגע בכבודו של בערצ'י שלי?!". רבי ישראל מרוז'ין השיב: "מדוע פגע בכבודו של רבי בעריש?!". ורבי מנדל מקוסוב השיב: "שילך מיד לפייס את הרבי ר' בערצ'י!" ראה ראש הקהל שאין לפניו ברירה אחרת ושלח לפייס את רבי בערצ'י. השיב הרבי: ישלח ראש הקהל למדוד את בית העלמין שבעיר לארכו ולרחבו ויקנה אריג בד כמידה בית העלמין ויתפור הימנו כותנות ויחלקן לעניים, זאת תהיה תקנתו. שמע ראש הקהל את תשובות הרבי וסירב לעשות כדבריו, ובינתיים החמיר מצבו עוד. משראה שאין לו עוד תקוה אלא למלאות אחר דברי הרבי, שלח להודיע שהיגו מסכים לקנות את הבד. עתה לא יועיל לו - השיב הרבי